

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА
Кафедра політології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Ірина ЛОМАЧИНСЬКА

«вересень» 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПОЛІТОЛОГІЯ ТА ОСНОВИ СОЦІОЛОГІЇ»

Рівень вищої освіти

перший (бакалаврський) рівень

Галузь знань

10 Природничі науки

Спеціальність

101 Екологія

Освітньо-професійна програма

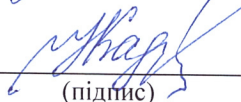
«Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»

Робоча програма навчальної дисципліни «**Політологія та основи соціології**»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 101
«Екологія», Одеса: ОНУ. 2026. 21 с. .

Розробник: **І.В. Бубнов**, кандидат історичних наук, доцент

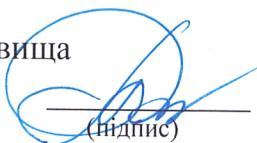
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології
Протокол № 1 від «31» серпня 2026 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Наталя КАДУК
(прізвище та ініціали)

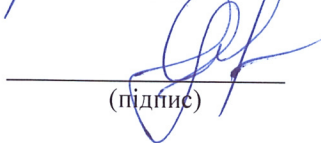
Погоджено із гарантом ОПП
Екологія, охорона навколишнього середовища
та збалансованого природокористування

(підпис)

Алла КОЛІСНИК
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) **ФМВМСПН**
Протокол № 1 від «01» вересня 2026 р.

Голова НМК

(підпис)

Ірина МИЛОСЕРДНА
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № __ від «__» ____ 20 __ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № __ від «__» ____ 20 __ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(прізвище та ініціали)

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>очна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: Всього кредитів – 4/4 годин – 120/120 змістових модулів – 2/2 ІНДЗ* – не заплановано	Галузь знань 10 «Природничі науки» Спеціальність 101 «Екологія» ОПП «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансованого природокористування» Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов'язковий	
		Рік підготовки:	
		3-й	4-й
		Семестр	
		6-й	7-й
		Лекції	
		28 год.	16 год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	8 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		80 год.	96 год.
		Форма підсумкового контролю: іспит/ іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є надання здобувачам комплексу науково-теоретичних знань соціально-гуманітарного спрямування, що відповідають вимогам сучасного моменту, максимальне ознайомлення їх із світовим досвідом розв'язання актуальних соціально-політичних проблем сьогодення

Завданнями дисципліни є: систематизація і роз'яснення основних понять та проблем політології і соціології, необхідних для осягнення засад аналізу сучасного соціально-політичного життя.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетенностей**:

Загальні компетентності

K08 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

K09 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

K10 Здатність працювати в команді

K11 Навички міжособистісної взаємодії

Очікувані програмні результати навчання (РН):

R081 Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

R091 Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів

R101 Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень

R111 Вміння спілкуватися в колективі, здійснювати саморегулювання поведінки на виробництві

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

знати: об'єкт і методи політичної науки, її понятійно-категоріальний апарат; зміст основних світових політологічних шкіл, концепцій і напрямків, а також характерних рис сучасних вчень про політику; сутність та принципи політичного життя, політичних відносин і процесів, конституційних прав людини і громадянина; роль і значення політичної системи і режимів у житті держави і громадянського суспільства; загальні питання теорії соціології (загально-теоретична соціологія); сутність та зміст спеціальних і галузевих соціологічних теорій (теорії середнього рівня); конкретні соціологічні дослідження: процес, види, методи.

вміти: визначати теоретичні, духовні та прикладні аспекти соціально-політичного знання; розуміти основні механізми підготовки та прийняття рішень у різних сферах суспільно-політичного життя та особистої ролі у цих процесах; усвідомити сенс і основні напрямки розвитку світового політичного процесу, геополітичну обстановку, місце і роль України в сучасному світі;

орієнтуватися в соціальних процесах і оцінювати їх вплив на розвиток українського суспільства; використовувати знання про соціальні інститути для аналізу сучасних проблем суспільства; глибоко розуміти соціальну дійсність та визначити своє місце в ній, концентрувати особисті зусилля в вирішенні соціальних суперечностей; аналізувати соціальну інформацію щодо становлення нової соціальної реальності в Україні, в світі.

бути здатними: чітко оперувати понятійно-категоріальним апаратом, методикою формулювання та обґрунтовування базових положень політології і соціології

Опанування цієї навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами навичок і компетентностей направлених на досягнення наступних глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722, зокрема:

Ціль 5: забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчат;

Ціль 16: сприяння побудові миротлюбного і відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях.

Практична складова: підготувати презентацію індивідуальної доповіді з обраної теми задля поглибленого розгляду відповідних планових питань практичного заняття.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основні етапи розвитку соціально-політичної думки. Теоретичні основи знань про політику, політичні інститути і процеси

Тема 1. Політологія як наука і навчальна дисципліна.

Формування політології як науки і навчальної дисципліни. Предмет, структура і функції політології. Методи політології

Тема 2. Виникнення та еволюція світової соціально-політичної думки

Суспільно політичні уявлення Стародавнього світу. Політична думка. Середньовіччя та епохи Відродження. Теорії природного права та суспільного договору доби Нового часу. Раціоналістичні концепції політики доби Просвітництва Основні напрямки політичної думки XIX – початку XX ст.. Розвиток світової політичної думки у XX ст.

Тема 3. Політика як соціальне явище.

Походження політики, основні теоретичні підходи щодо її сутності. Структура політики, її функції і види. Основні теорії щодо меж політики в житті суспільства

Тема 4. Влада в суспільстві. Політична система суспільства.

Сутність влади: основні теоретичні підходи. Головні елементи структури влади. Основні види влади. Специфіка політичної влади. Легітимність влади

Поняття та сутність політичної системи. Структура та функції політичної системи. Типологія політичних систем.

Тема 5. Держава в політичній системі. Громадянське суспільство і правова держава

Еволюція уявлень про державу та її походження в історії політичної думки. Сутність, функції та основні форми держав. Громадянське суспільство і його співвідношення з державою. Правова та соціальна держави.

Тема 6. Політичні партії та суспільно-політичні об'єднання в політичній системі суспільства

Походження, сутність і функції політичних партій. Типологія політичних партій і партійних систем. Проблеми багатопартійності в сучасній Україні. Характер, цілі, функції та принципи діяльності суспільно-політичних рухів і організацій. Типологія суспільних об'єднань.

Тема 7. Політична еліта і політичне лідерство

Поняття, типи та функції політичних еліт. Сутність явища лідерства. Теорії політичного лідерства Класифікації політичного лідерства. Функції

політичних лідерів.

Тема 8. Політична свідомість і політична культура

Сутність та види політичної свідомості. Сутність політичної культури, її структура та функції Типи політичних культур.

Тема 9. Політика і засоби масової інформації.

Поняття та функції засобів масової інформації. Основні канали та особливості політичного впливу ЗМІ. Політичне маніпулювання та шляхи його обмеження.

Тема 10. Міжнародна політика і система міжнародних відносин

Міжнародні відносини і їх сучасні тенденції. Сутність, зміст, функції та форми зовнішньої політики. Характеристика основних глобальних політичних проблем.

Змістовий модуль 2. Теоретичні основи науки про суспільство та соціологічні галузеві теорії

Тема 11. Соціологія, її місце і роль у науці та суспільстві

Об'єкт і предмет соціології. Закони та категорії соціології. Структура, функції, методи соціології.

Тема 12. Суспільство як соціальна система

Сутність та типологія суспільств. Характеристика основних елементів суспільства. Соціальна структура суспільства.

Тема 13. Особистість у системі соціальних відносин і процесів

Поняття особистості в соціології. Соціалізація: сутність, етапи, агенти. Соціальний статус та соціальна роль особистості. Девіантна поведінка: форми, види, причини.

Тема 14. Соціальна стратифікація та соціальна мобільність

Соціальна стратифікація: поняття, основні методологічні підходи. Історичні типи соціальної стратифікації. Соціальна мобільність, її основні види.

Тема 15. Соціологія шлюбу та сім'ї

Сутність сім'ї та шлюбу. Функції, структура сім'ї. Типологія сімейно-шлюбних форм. Соціальні фактори кризи сучасної сім'ї. Основні тенденції розвитку інституту сім'ї.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Очна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	ін д	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Основні етапи розвитку соціально-політичної думки. Теоретичні основи знань про політику, політичні інститути і процеси												
Тема 1. Політологія як наука і навчальна дисципліна.	7	2	1			4	7	2	1			4
Тема 2. Виникнення та еволюція світової соціально-політичної думки.	9	2	1			6	8	1	1			6
Тема 3. Політика як соціальне явище	7	2	1			4	8	1	1			6
Тема 4. Влада в суспільстві. Політична система суспільства.	7	2	1			4	8	1	1			6
Тема 5. Держава в політичній системі. Громадянське суспільство і правова держава	8	2	2			4	8	1	2			5
Тема 6. Політичні партії та суспільно-політичні об'єднання в політичній системі суспільства.	10	2				8	8	1				7
Тема 7. Політична еліта і політичне лідерство.	10	2				8	9	1				8
Тема 8. Політична свідомість і політична культура	7	2	1			4	9	1				8
Тема 9. Політика і засоби масової інформації.	6	1	1			4	7	1				6
Тема 10. Міжнародна політика і система міжнародних відносин.	9	1				8	7	1				6
Разом за змістовим модулем 1	80	18	8			54	79	11	6			62
Змістовий модуль 2. Теоретичні основи науки про суспільство та соціологічні галузеві теорії.												
Тема 11. Соціологія, її місце і роль у науці та суспільстві	8	2	1			5	8	1	1			6

Тема 12. Суспільство як соціальна система	8	2	1			5	7	1				6
Тема 13. Особистість у системі соціальних відносин і процесів	8	2	1			5	8	1	1			6
Тема 14. Соціальна стратифікація та соціальна мобільність	8	2	1			5	9	1				8
Тема 15. Соціологія шлюбу та сім'ї	8	2				6	9	1				8
Разом за змістовим модулем 2	40	10	4			26	41	5	2			34
Усього годин	120	28	12			80	120	16	8			96

5. Теми семінарських занять (не передбачено)

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		очна форма	заочна форма
1	Політологія як наука і навчальна дисципліна. Еволюція світової соціально-політичної думки. 1. Становлення політології як самостійної наукової дисципліни. 2. Предмет політичної науки. Методи політології. 3. Структура та функції політичної науки. 4. Основні етапи розвитку політичної думки.	2	2
2	Політика як соціальне явище. Влада в суспільстві. 1. Поняття і структура політики. Типологія політики 2. Функції політики в суспільному житті. 3. Основні підходи щодо визначення сутності влади. 4. Структура та агенти влади. 5. Класифікація влади. Відмінні особливості політичної влади.	2	2
3	Держава в політичній системі суспільства. Громадянське суспільство. 1. Поняття, ознаки і функції держави. Теорії походження держави. 2. Форми сучасної держави. 3. Основні принципи правової і соціальної держави 4. Взаємозв'язок правової держави і громадянського суспільства.	2	1
4	Політична свідомість і політична культура. Політика і засоби масової інформації 1. Сутність та види політичної свідомості. 2. Поняття, структура і функції політичної культури.	2	1

	3. Типологізація політичної культури. 4. Роль і функції засобів масової інформації в політичному процесі. Поняття і сутність політичного маніпулювання		
5	Соціологія, її місце і роль у науці та суспільстві. Суспільство як соціальна система. 1. Предмет соціології. Закони та категорії соціологічної науки 2. Структура, функції, методи соціології. 3. Сутність та типологія суспільств. 4. Характеристика основних елементів суспільства Соціальна структура суспільства	2	1
6	Особистість у системі соціальних відносин і процесів. Соціальна стратифікація та соціальна мобільність 1. Поняття особистості в соціології. Соціалізація: сутність, етапи, агенти. 2. Соціальний статус та соціальна роль особистості. 3. Соціальна стратифікація: поняття, основні методологічні підходи 4. Соціальна мобільність. Види соціальної мобільності.	2	1
Усього годин		12	8

7. Теми лабораторних занять. (не передбачено)

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		очна форма	заочна форма
Змістовий модуль 1. Основні етапи розвитку соціально-політичної думки. Теоретичні основи знань про політику, політичні інститути і процеси			
1	Політологія як наука і навчальна дисципліна Порівняти предмет і метод політології з іншими суспільними науками (соціологія, економіка, філософія). Проаналізувати основні функції політології у сучасному суспільстві. Скласти схему основних етапів становлення політології як навчальної дисципліни в Україні.	4	4
2	Виникнення та еволюція світової соціально-політичної думки Скласти коротку таблицю: «Головні політичні ідеї античності, середньовіччя, нового часу» Підготувати асе: «Вплив ідей Макіавеллі на сучасну політичну теорію». Порівняти політичні концепції Платона і Аристотеля. Підготувати доповідь: «Лібералізм, консерватизм і соціалізм як класичні політичні ідеології».	6	6
3	Політика як соціальне явище Підготувати есе: «Політика і мораль: чи можливе їх поєднання?» Пояснити різницю між політикою як діяльністю і політикою як системою відносин.	4	6

	Навести приклади політичних рішень, що впливають на життя суспільства. Скласти схему взаємодії політики з економікою, культурою, правом		
4	Влада в суспільстві. Політична система суспільства Підготувати есе: «Влада як соціальний феномен». Порівняти поняття “влада”, “авторитет”, “вплив”. Проаналізувати різні типи влади за класифікацією М. Вебера. Навести приклади легітимної та нелегітимної влади. Розробити коротку анкету для опитування громадян про довіру до влади	4	6
5	Держава в політичній системі. Громадянське суспільство і правова держава Підготувати есе: «Держава і громадянське суспільство: союз чи протистояння?» Охарактеризувати ознаки правової держави. Проаналізувати приклади взаємодії держави й громадянського суспільства в Україні. Скласти схему: механізм забезпечення верховенства права в державі. Обговорити питання: «Чи можлива правова держава без активного громадянського суспільства?»	4	5
6	Політичні партії та суспільно-політичні об’єднання в політичній системі суспільства Підготувати коротке повідомлення: «Типологія політичних партій». Підготувати есе: «Партійна система як відображення політичної культури суспільства». Дослідити діяльність однієї з українських політичних партій. Порівняти роль партій у демократичних і авторитарних державах. Обговорити проблему: «Чи можуть громадські рухи замінити політичні партії?»	8	7
7	Політична еліта і політичне лідерство Підготувати есе: «Хто формує політичну еліту – суспільство чи влада?» Навести приклади харизматичних лідерів у сучасній політиці. Порівняти підходи до розуміння еліти (Парето, Моска, Міхельс). Проаналізувати механізми відбору політичних лідерів у демократичних системах. Скласти коротке інтерв’ю-запитання до політичного лідера (5–7 питань).	8	8
8	Політична свідомість і політична культура Підготувати есе: «Політична культура як показник зрілості демократії». Пояснити відмінність між політичною свідомістю, ідеологією та світоглядом. Навести приклади проявів масової політичної культури в Україні. Розробити опитувальник для виявлення політичних орієнтацій молоді. Обговорити проблему: «Які чинники впливають на формування	4	8

	політичної культури громадян?»		
9	Політика і засоби масової інформації Підготувати есе: «Медіа як четверта влада – міф чи реальність?» Проаналізувати вплив соціальних мереж на політичні процеси. Навести приклади інформаційних кампаній, що вплинули на громадську думку. Порівняти роль традиційних і новітніх ЗМІ у політичному житті. Обговорити проблему: «Як забезпечити баланс між свободою слова і відповідальністю медіа?»	4	6
10	Міжнародна політика і система міжнародних відносин Підготувати есе: «Національні інтереси та глобальна відповідальність держави». Проаналізувати приклади сучасних міжнародних конфліктів та їх політичні причини. Скласти таблицю: «Основні глобальні проблеми людства та можливі політичні шляхи їх розв'язання». Обговорити роль міжнародних організацій (ООН, НАТО, ЄС) у глобальній політиці. Підготувати аналітичну довідку: «Зовнішньополітичні пріоритети України».	8	6
Разом у змістовому модулі 1		54	62
<i>Змістовий модуль 2. Теоретичні основи науки про суспільство та соціологічні галузеві теорії</i>			
11	Соціологія, її місце і роль у науці та суспільстві Підготувати есе: «Вплив соціальних мереж на спілкування студентів» Проаналізувати роль соціології у державному управлінні. Обговорити проблему: « Чи може соціологія бути повністю об'єктивною наукою про суспільство?»	5	6
12	Суспільство як соціальна система Підготувати есе: «Вплив соціальних мереж на спілкування студентів» Оберіть 5 понять теми і наведіть конкретні приклади їх прояву в сучасному українському суспільстві Обговорити проблему: Чи може суспільство існувати як цілісна система, якщо між його елементами постійно виникають конфлікти?	5	6
13	Особистість у системі соціальних відносин і процесів Підготувати есе: «Як взаємодіють особистість і суспільство у процесі соціального розвитку?» Поясніть різницю між поняттями «індивід», «особистість» та «індивідуальність», навівши конкретний приклад. Проаналізуйте роль соціальних мереж та цифрових платформ у соціалізації сучасної молоді.	5	6
14	Соціальна стратифікація та соціальна мобільність Підготувати есе: «Фактори соціальної мобільності сучасної молоді» Поясніть різницю між поняттями «соціальна диференціація» та «соціальна стратифікація». Визначте основні соціальні ліфти, які можуть забезпечувати підвищення соціального статусу людини	5	8
15	Соціологія шлюбу та сім'ї	6	8

	Підготувати есе: «Трансформацію шлюбу та сім'ї в сучасному суспільстві» Порівняти роль традиційної та сучасної сім'ї Поясніть різницю між поняттями «індивід», «особистість» та «індивідуальність», навівши конкретний приклад. Проаналізуйте роль соціальних мереж та цифрових платформ у соціалізації сучасної молоді. Підготувати аргументовану відповідь на проблемне питання: «Чи зберігає сім'я статус основного інституту соціалізації особистості в умовах цифрового суспільства?» Навести приклади соціальних проблем сучасної сім'ї Обговорити проблему: «Що сьогодні є основою стабільності сім'ї: традиційні цінності, економічна забезпеченість чи емоційна близькість партнерів?»		
Разом у змістовому модулі 2		26	34
Разом		80	96

До самостійної роботи відноситься: [1] – підготовка до лекцій, практичних занять; [2] – написання рефератів/презентацій, есе; [3] — підготовка до дискусій та колоквиумів

Визнання результатів, отриманих в системі неформальної/інформальної освіти

В рамках опанування цієї навчальної дисципліни здобувач може пройти освітні або професійні курси/тренінги, професійне стажування, онлайн-курси на масових платформах чи у системі громадянської освіти.

Орієнтовний перелік курсів, які дотичні змісту цієї навчальної дисципліни:

Назва освітньої платформи	Назва курсу	Посилання
Prometheus	Україна на шляху до ЄС	https://prometheus.org.ua/prometheus-free/ukraine-road-to-eu//
Vumonline	Громадськість та влада: дієві механізми впливу	https://vumonline.ua/course/public-and-government//
Vumonline	Права людини в дії	https://vumonline.ua/course/human-rights/
Vumonline	Як розслідувати порушення на виборах	https://vumonline.ua/course/how-to-investigate-election-violations//
Vumonline	Як розуміти «європейський» вектор розвитку України?	https://vumonline.ua/course/what-is-the-european-idea/

Здобувач має право також обрати самостійно освітню платформу та курс, які відповідають змісту цієї навчальної дисципліни.

Результати, отримані в системі неформальної/інформальної освіти, засвідчуються відповідним сертифікатом, де вказуються обсяг годин (або кількість кредитів ЄКТС) та здобуті компетентності та результати навчання. Такі результати можуть бути зараховані як результати поточного, періодичного або підсумкового

контролю за цією навчальною дисципліною за процедурами, визначеними «Положенням про порядок визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова та відокремленому структурному підрозділі «Фаховий коледж ОНУ імені І. І. Мечникова» https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozhennya_neformalna_osvita_2024_final.pdf

9. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни «Політологія» застосовуються словесний, наочний, практичний методи навчання: читання лекції, опрацювання текстів основних робіт дослідників, роботу з навчальною та спеціальною літературою, індивідуальні консультації.

Словесні та наочні методи навчання (лекційні заняття; опитування; консультування; доповіді та мультимедійні презентації);

Практичні (тестові вправи; опрацювання матеріалу шляхом підготовки презентації, написання тематичних есе);

Колективне та індивідуальне опрацювання завдань (колективне обговорення, виконання та презентація ІНДЗ, обговорення проблемних питань та результатів самостійної роботи).

Для розв'язання учбово-професійних завдань навчальної дисципліни застосовано комплексний підхід до діяльності у процесі навчання. Використовуються класичні дидактичні методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності (лекція-пояснення, бесіда, контроль, самоконтроль, взаємоконтроль і т.п.)

Основні форми (методи) проведення занять – це різні типи лекцій, а також практичні заняття – теоретичне обговорення питань, дискусія, співбесіда, реферативна форма, презентація, інтерактивний онлайн дискурс

10. Форми контролю і методи оцінювання

(у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Засоби діагностики якості освіти включають в себе поточний, періодичний та підсумковий контроль.

Поточний контроль: усний контроль: індивідуальне і фронтальне опитування, захист рефератів/презентацій, доповідь; письмовий контроль: оцінювання якості виконання самостійної роботи за темами;

Періодичний контроль: тестовий контроль: оцінювання контрольних робіт за змістовими модулями (можливо тестування, контрольне опитування).

Підсумковий контроль: іспит

Критерії оцінювання результатів навчання:

Опитування на занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань	0	Здобувач не бере участь у практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і джерел.
	1-3	Здобувач іноді бере участь в практичному занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях; показує

		фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел.
	4-5	Здобувач бере активну участь у практичному занятті, в обговоренні проблемних питань, користується додатковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; здатний публічно представити матеріал.
Виконання рефератів за однією із запропонованих тем; доповідь та демонстрація презентації	0	Не зараховуються реферати (доповіді) та презентації, які виконані не самостійно або запозичені з мережі Інтернет.
	3	Доповідь та презентація самостійними, але не опрацьована актуальність, теоретичний аналіз дано описово, змістовний матеріал є формальним, висновки не конкретизовані (відсутні), тема не розкрита.
	4-5	Доповідь та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам із незначними порушеннями, опрацьована актуальність теми, теоретичний аналіз містить неточності, усно здобувач пояснює матеріал невпевнено, змістовний матеріал представлений добре, у висновку сформульовані загальні висновки, тема загалом розкрита із незначними прогалинами.
	6-8	Доповідь та презентація виконані самостійно, опрацьована актуальність теми із зазначенням невирішених раніше аспектів, теоретичний аналіз ґрунтовний, здобувач без допомоги викладача пояснює матеріал, самостійні висновки, тема загалом розкрита, інформація у презентації подана із використанням самостійно розроблених схем, містить посилання на джерела, хоча здобувач іноді недостатньо вміло в усній формі може сформулювати деякі положення доповіді.
	9-10	Доповідь та презентація виконані самостійно, актуальність розкрита із зазначенням невирішених раніше аспектів, правильно визначені об'єкт і предмет, гіпотеза, теоретичний аналіз ґрунтовний, здобувач вільно презентує матеріал; зміст презентації не перевантажений слайдами з текстовим матеріалом; у висновку – самостійні ґрунтовні судження, підкріплені доказами, містить посилання на джерела.
Контрольна робота	0	Відповіді неправильні (у тестових роботах)
	0-20	Контрольна робота (опитування) за кожним змістовним модулем.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: У випадку пропуску заняття з поважних причин здобувач зобов'язаний виконати контрольну роботу за відповідною темою у позанавчальний час за погодженням з викладачем. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: під час опанування навчальної дисципліни категорично не припускаються будь-які види порушень академічної доброчесності з боку як здобувачів вищої освіти, так й викладача. У разі виявлення та фіксації будь-якого виду порушення академічної доброчесності, до порушника будуть застосовані санкції, передбачені Законом України «Про академічну доброчесність» та внутрішніми нормативними документами Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Політика щодо використання штучного інтелекту: в ході опанування цієї

навчальної дисципліни забороняється оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних, інших результатів, згенерованих штучним інтелектом, як результатів власної академічної та навчальної діяльності, якщо це не дозволено умовами навчального завдання, а сам цей факт не зазначено в навчальному завданні чи супровідних матеріалах до нього. Під час проходження підсумкового оцінювання використання ресурсів штучного інтелекту забороняється Засоби діагностики якості освіти включають в себе поточний, періодичний та підсумковий контроль.

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Політологія як наука та навчальна дисципліна.
2. Предмет, метод та структура політичної науки.
3. Дж.Локк як засновник політичної доктрини класичного лібералізму.
4. Сутність вчення Ж.Ж.Руссо про народний суверенітет.
5. Сутність теорії Ш.Л.Монтеск'є про розділ влад.
6. Погляди на людину, суспільство і політику І.Канта.
7. Погляди О.Конта як засновника позитивізму.
8. Політико-соціологічні погляди Г.Спенсера.
9. Теорія соціального реформаторства у поглядах Е.Дюркгейма.
10. Сутність та головні елементи політичної системи суспільства.
11. Характеристику основних політичних систем сучасності.
12. Відмінні риси політичної системи сучасної України.
13. Феномен «влади» в суспільній науці. Різновиди влади.
14. Політична влада: поняття, природа, риси та функції.
15. Легітимність та легальність як сутнісні ознаки влади.
16. Теорія розподілу повноважень гілок влади та її сучасне значення
17. Сутність громадянського суспільства.
18. Типові риси правової держави.
19. Співставлення соціального та правового принципів державної організації.
20. Сутність та задачі соціальної держави.
21. Сутність та функції суспільно-політичних об'єднань.
22. Принципи формування та функціонування суспільно-політичних об'єднань.
23. Характеристика основних суспільно-політичних об'єднань сучасної України.
24. Визначення основних міжнародних політичних організацій.
25. Класифікація суспільно-політичних об'єднань.
26. Сутність, структура та функції політичної свідомості.
27. Основні типи політичної свідомості.
28. Сутність та функції громадської думки.
29. Зміст політичної культури.
30. Сутність, структура та функції політичної культури.
31. Класифікація політичної культури.
32. Функції ЗМІ у політичному житті.
33. Політичне маніпулювання та шляхи його обмеження.
34. Характеристика основних форм суспільної організації ЗМІ.
35. Сутність та зміст зовнішньої політики національної держави.
36. Характеристика основних принципів сучасного міжнародного життя.
37. Зміст основних зовнішньополітичних функцій держави.
38. Аналіз основних засобів здійснення зовнішньої політики.
39. Структура та принципи світової політики.
40. Класифікація глобальних політичних проблем сучасності.
41. Об'єкт і предмет соціології.
42. Чим відрізняється соціологія від інших наук про суспільство?

43. Відмінні ознаки соціальних законів.
44. Сутність основних функцій соціології.
45. Характеристика основних методів і прийомів соціології.
46. Зв'язок соціології з іншими науками.
47. Сутність і основні ознаки суспільства
48. Історичні типи суспільства.
49. Типологізація суспільств.
50. Що слід розуміти під терміном «модернізація суспільства»?
51. Характеристика суспільства як соціальної системи.
52. Характеристика основних елементів соціальної системи.
53. Поняття і структура соціального інституту.
54. Сутність соціальної структури суспільства.
55. Основні стадії соціалізації і інститути соціалізації на цих стадіях.
56. Порівняльний аналіз первинної та вторинної соціалізації.
57. Сутність соціального статусу особистості.
58. Основні елементи соціальної структури особистості.
59. Сутність і різновиди девіантної поведінки.
60. Що таке «соціальна стратифікація»?
61. Історичні типи стратифікації.
62. Сутність процесу соціальної мобільності.
63. Що вивчає соціологія сім'ї та шлюбу?
64. Основний зміст соціальних функцій сім'ї.
65. Структура і основні типи сім'ї.
66. Характеристика соціальних факторів кризи сучасної сім'ї.
67. Шляхи стабілізації сім'ї.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний та періодичний контроль							Сума балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2		Підсумковий контроль	
T1	T2	T3	T4 Модульний контроль №1	T5	T6 Модульний контроль №2	іспит	
8	8	6	26 (6+20)	6	26 (6+20)	20	100

*Примітка: Контрольна робота за змістовим модулем здійснюється у формі письмових тестових завдань після завершення вивчення навчального матеріалу кожного змістового модуля. Тестові письмові завдання складаються з 20 тестових завдань і відповідають змісту навчального матеріалу модуля. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання студент отримує 1 бал.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно 90 - 100	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано викладає під час усних виступів; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань.	Повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми, вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуального завдання при виконанні самостійного завдання, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного контролю в цілому.

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Добре 85 - 89	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни.	Виконав завдання кожної теми та поточного контролю в цілому, має стійкі навички виконання завдання.
Добре 75 - 84	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни.	Окремі завдання кожної теми та поточного контролю в цілому виконав не повністю.
Задовільно 70 – 74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	Засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни. Окремі завдання кожної теми контролю не виконав.
Задовільно 60 - 69	Засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни.	Виконав лише окремі завдання кожної теми та контролю в цілому.
Незадовільно з можливістю повторного складання 35 - 59	Володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; під час відповіді допускає суттєві помилки.	Не засвоїв більшості тем навчальної програми не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми та контролю в цілому.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни 0-34	Не володіє навчальним матеріалом.	Не засвоїв навчальної програми, не вміє викласти зміст жодної теми навчальної дисципліни, не виконав контролю.

13. Методичне забезпечення.

1. Бубнов І.В. Політологія та основи соціології: конспект лекцій. Одеса: ОДЕКУ, 2024. 156с.
2. Політологія та основи соціології [Електронний ресурс] : електрон. метод. рек. щодо орг. самост. роботи та проведення практ. занять для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищ. освіти спец. 101 Екологія / уклад. І. В. Бубнов. Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2026. 61 с. 0,7 МБ.

<https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ddb3e40a-4eca-4088-b7c5-85b0ee52f836/content>

3. Бубнов І.В. Робоча програма навчальної дисципліни «Політологія та основи соціології» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 101 Екологія

4. Бубнов І.В. Силабус навчальної дисципліни «Політологія та основи соціології» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 101 Екологія
 5. Електронний навчальний курс дисципліни «Політологія та основи соціології».
 6. Тематичні мультимедійні презентації з дисципліни «Політологія та основи соціології».
- Вищезазначене навчально-методичне забезпечення розміщено за посиланнями:
<http://dpt19s.onu.edu.ua/course/view.php?id=23>

14. Рекомендована література

Основна

1. Бубнов І.В. Політологія та основи соціології: конспект лекцій. Одеса: ОДЕКУ, 2024. 156с. (електронний ресурс <http://eprints.onu.edu.ua/id/eprint/13086/>)
2. Бубнов І.В. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Політологія та основи соціології» для здобувачів вищої освіти рівня бакалавр денної форми навчання спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій». ОДЕКУ, Одеса, 2023. 58 с. <http://eprints.onu.edu.ua/id/eprint/11179/>
3. Вербець В.В., Субот О.А., Христюк Т.А. Соціологія: навч. посіб. Київ: Кондор, 2021. 552 с.
4. Волович В. І. Соціологія: підручник. Київ, 2019. 808 с.
5. Горlach Н.Л., Кремень В.М. Соціологія. підручник. Київ, 2019. 808 с. 4.Соціологія: навчальний посібник для студентів для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О.В.Горпинич, О.Ю.Клименко, Л.М.Москаленко, М.С.Труш, В.Ф.Ятченко. Київ : ДУТ, 2019. 235 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/l_1868_64391381.pdf
6. Кузьменко Т.М. Соціологія: Навч. Посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 320 с.
7. Міщенко А.Б. Політологія: Навч. посіб. Київ: Видавництво «Ліра-К», 2021. 102 с
8. Політологія: навч. посібн. / Т. В. Гончарук-Чолач, О.М.Рудакевич, В. Я. Томахів, М. І. Гурик, Р. Ю. Чигур / За ред. Т. В. Гончарук-Чолач. Тернопіль: ВПЦ «Університетська думка», 2025. 219 с.
9. Практична політологія / Бульбенюк С.С., Довганик Н.М., Зайцева З.І. та інші / К.: КНЕУ, 2022. 328 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1qysh-k8bBzhVltheBAUbOHyrGsGWPoOpS/view>
10. Тетарчук І. Дяків Т. Політологія. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: Центр учбової літератури, 2021, 160 с.
11. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): навч. посіб. / П.П. Шляхтун. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 472 с.

Додаткова

1. Історія політичної думки : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. Л. : «Новий світ – 2000», 2016. 1000 с.
2. Климаська Л.Д., Савка В.С. Соціологія соціальних проблем.- Л.: Львівська політехніка, 2021. 208 с.
3. Мельник, Л. М., Дужа, І. А., Грек, І. М. Політологія : навчальний посібник. Біла Церква: БНАУ, 2019. 494 с.
4. Неліпа Д. В. Системний аналіз в політології: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2023, 304 с.
5. Політичне лідерство : навчальний посібник / В. А. Гапоненко, С. С. Бульбенюк, Н. М.Довганик та ін. К.: КНЕУ, 2021. 324 с.
6. Політичні технології в сучасних владних процесах : навчальний посібник / В. Ф. Смоляннюк, С. Бульбенюк, Ю. М. Манелюк та ін. К.: КНЕУ, 2021. 328 с.

7. Соціологія: підруч. для студентів вищ. навч. закладів / [В.І. Волович, М.І. Горlach, В.Г. Кремень та ін.]. 6-те вид. К.: Центр учбової літератури, 2019. 808 с.
8. Степаненко В. Сучасне громадянське суспільство: теоретико-методологічні підходи соціологічного дослідження. Соціологічні виміри громадянського суспільства в Україні К., 2019. С. 11-34. <https://i-soc.com.Ua/assets/files/book/reznik.o.s/sociologicaldimensions-of-civil-society-in-ukraine.pdf>
9. Сучасні політичні процеси : навч.-метод. посіб. для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти. / уклад.: Л. Кормич, І. Милосердна, А. Прохоренко ; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2023. 58 с.
10. Українське суспільство в умовах цифрових трансформацій: виклики, тенденції, можливості: монографія / В. А. Бойко, О. Ю. Висоцький, Ю. Д. Германова та ін.; за заг. ред. В. В. Кривошеїна, О. В. Ходус. Дніпро: Інновація, 2024. 512 с.

15.Електронні інформаційні ресурси

Наукова бібліотека Одеського національного університету URL: <http://lib.onu.edu.ua>

Наукова періодика України. Сторінка відкритого доступу Національної бібліотеки України ім. В Вернадського. URL <http://www.nbuv.gov.ua/portal>

Сайт журналу «Віче». URL: <http://www.viche.info>

Сайт Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. URL: <http://www.ipiend.gov.ua>

Сайт Українського незалежного центру політичних досліджень. URL: <http://www.ucipr.kiev.ua>

Електронний навчальний курс дисципліни «Політологія та основи соціології» <http://dpt19s.onu.edu.ua/course/view.php?id=23>